

2) розгляд та прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети;

3) виконання бюджету, в т. ч. у разі необхідності внесення змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцеві бюджети;

4) підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

Усі стадії бюджетного процесу засновані на єдиних принципах організації бюджетної діяльності і мають відповідну правову регламентацію.

Бюджетний цикл охоплює діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування, починаючи з розробки й складання проекту акта про бюджет, його розгляду і затвердження, виконання та закінчуючи складанням, розглядом і затвердженням звітності про виконання відповідного бюджету, тобто бюджетний цикл охоплює всі стадії бюджетного процесу, у т. ч. бюджетний період, і триває більше двох років. Слід зазначити, що багато країн мають триваліший строк бюджетного циклу. Зокрема у США він триває три роки, оскільки перша стадія (складання проекту бюджету) займає 1,5 року. У ФРН процес складання проекту Державного бюджету України починається за шість місяців до бюджетного періоду, в Японії – за сім[3].

Отже, процесі здійснення окремих етапів діяльності з бюджетом реалізуються бюджетні повноваження всіх суб'єктів бюджетних правовідносин і тому БП є формою здійснення матеріальних бюджетних прав, наданих учасникам бюджетного процесу.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року. - К.: Атака, 2001.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік». /Урядовий кур'єр /- від 16.01.2014 № 719-VII .
3. Василюк О. Д. Теорія фінансів: Підручник. - К.: НІОС, 2001.

Сучасні теорії міжнародного комерційного арбітражу

Лук'яненко В.О., студент магістратури ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Тищенко Ю.В.

Генезис інституту МКА свідчить про наявність різних доктринальних підстав теоретичного обґрунтування останнього. Цілком очевидно, що, незважаючи на достатньо розвинену систему МКА, існують різні його доктрини, пов'язані з питанням про природу арбітражної угоди як єдиної підстави його застосування. Активний розвиток теорії МКА відбиває процеси національного, міжнародно-договірного регулювання й уніфікації його правил.

У наявності є декілька поглядів на з'ясування правової суті арбітражу в цілому й арбітражної угоди, зокрема, – договірна, процесуальна, змішана.

Договірна теорія правової природи арбітражу сформувалася на початку ХХ ст., в рамках якої розгляд справи арбітражем кваліфікується як звичайний цивільно-правовий договір. Один із прихильників договірної теорії В. Хегер писав, що третейське провадження не підходить під поняття «цивільний процес», тобто надання в силу згоди сторін відповідним особам можливості вирішити правовий спір як суто цивільний юридичний правочин, сам же процес тільки завершує цивільні правовідносини [3, с. 130].

Прихильники цієї теорії вважають, що сторони, укладаючи арбітражну угоду, зобов'язуються виконати всі вимоги, що можуть з неї випливати, в тому числі й арбітражне рішення. Арбітражна угода й арбітражне рішення розглядаються як дві частини єдиного договору – договору про арбітраж .

У рамках договірної теорії сформувалися два ustalених підходи: (а) арбітраж і арбітражна угода кваліфікуються як особливі види контракту; (б) арбітражне рішення – це мирова угода. У силу цього прихильники даної теорії розцінювали арбітражну угоду й арбітражне рішення як дві стадії однієї й тієї ж дії, спрямовані на досягнення спільної мети – ухвалення арбітражного рішення.

Отже, в силу того, що в підґрунті арбітражної угоди лежить воля сторін передати спір на розгляд в арбітраж, договірний характер такого правочину визначає договірну природу й самого арбітражу. Основне положення договірної теорії по лягає в тому, що арбітражна угода, як підстава передачі спору на розгляд арбітражу, належить до звичайного цивільно-правового правочину.

Із розвитком доктрини МКА формувалась і його процесуальна теорія. Арбітраж, на думку прихильників останньої, – це особлива форма відправлення правосуддя [2, с. 88]. Згідно із цією теорією арбітри, як і судді, є непідконтрольними сторонам за договором і незалежними від них, а їх компетенція, як і компетенція державних судів, узгоджується з волею відповідної суверенної держави, що закріплено в її законодавстві.

У рамках процесуальної теорії сформувалися два основних напрямки. По-перше, це теорія «акта юрисдикції» – судового рішення, зміст якого полягає в тому, що перед арбітрами стоїть завдання вирішити спір та ухвалити рішення, що розглядається як акт юрисдикції; по-друге, теорія «делегування», яка заснована на тому, що джерелом повноважень арбітрів є право держави, в якому провадиться арбітражний розгляд [1, с. 323].

Для представників процесуальної теорії визначальними є процесуальні елементи, властиві арбітражу. Основні положення цієї теорії зводяться до визнання останнього особливою формою державного правосуддя й відокремлення арбітражного рішення від арбітражної угоди. [1, с. 115].

У результаті розвитку теорій щодо правової природи МКА на початку 50-х років ХХ ст. формується ще одна позиція, відповідно до якої арбітраж трактується як інститут, наділений і процесуальними, і матеріально-правовими елементами. Це змішана теорія (*suī generis*), яка однаково враховує наявність в арбітражі як договірно-правових, так і процесуально-правових елементів.

Змішана теорія правової природи арбітражу розглядалася на 44-й сесії Інститутом міжнародного права у квітні 1952 р., де було прийнято резолюцію, що констатувала наступне: «Хоча арбітраж існує в силу співпадаючих волевиявлень сторін, що виявляються в арбітражній угоді, але виходячи з правової природи інституту *suī generis*, арбітраж не може бути врегульований у міжнародних відносинах одним законом (прив'язкою) і наділений характером, потребуючим застосування процесуального права».

Основний практичний висновок, який випливає зі змішаної теорії МКА, полягає в тому, що під час вирішення питань, пов'язаних з арбітражем, передбачається застосування як матеріального, так і процесуального права тієї чи іншої держави [4, с. 35].

Проаналізувавши наукові підходи теорій МКА до визначення правової природи можемо дійти висновку, що єдиного підходу щодо її визначення не існує. Як і в договірній, так і в процесуальній теорії є суперечності, що не дозволяють однозначно відповісти на запитання, в чому ж полягає правова природа МКА.

Тому із розглянутих підходів щодо визначення природи арбітражу й арбітражної угоди більш обґрунтованою вбачається змішана теорія. Вона враховує найбільшу кількість тих особливостей і рис, які має арбітраж як правове поняття, набагато більше, ніж інші теорії, віддзеркалює суть арбітражу як засобу вирішення спору. З урахуванням цього можна констатувати, що на

арбітражну угоду має поширюватися загальне вчення про договірні зобов'язання цивільного права в силу того, що вона становить собою двосторонній або багатосторонній акт (договір) суб'єктів цивільного права, в підрунті якого лежить свобода волевиявлення сторін та їх юридична рівність. Предметом арбітражної угоди виступають процесуальні питання, а її укладання має певні процесуальні наслідки.

Список використаних джерел:

1. Ануфриева Л. П. Международное частное право: учебник [в 3-х т.] – Т.3: Трансграничные банкротства. Международный коммерческий арбитраж. Международный / Л. П. Ануфриева. – М.: Изд-во БЕК, 2001. – 768 с.
2. Лебедев С. Н. Международный коммерческий арбитраж: компетенция арбитров и соглашение сторон: моногр. / С. Н. Лебедев. – М.: Изд-во Торг.-пром. палаты СССР, 1988. – 124 с.
3. Николокин С. В. Международный коммерческий арбитраж: моногр. / С. В. Николокин. – М.: Юстицинформ, 2009. – 130 с.
4. Цихоцкий А. В. Теоретические проблемы эффективности правосудия по гражданским делам: моногр. / А. В.Цихоцкий. – Новосибирск: Наука. Сибирское предприятие РАН, 1997. – 392 с.

Правові засади бюджетної системи України

Бегуш Н.В., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Котирло О.О.*

В бюджеті будь-якої країни відбиваються важливі економічні, соціальні, політичні проблеми життя суспільства і людини. Від того, наскільки правильно побудовано бюджетну систему залежить ефективне функціонування всього народного господарства країни, зовнішніх відносин.

Бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду [2, Ст. 2].

Головним індикатором стану держави є бюджетна система країни. Бюджетна система – це сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права.

Незважаючи на проведення бюджетної реформи, багато проблем функціонування бюджетної системи залишаються нерозв'язаними. Необхідність внесення змін до нормативно-правових актів у бюджетній сфері насамперед зумовлена потребою розширення фінансової основи місцевого самоврядування як важливої складової механізму підвищення добробуту населення й економічного розвитку громад, удосконалення міжбюджетних відносин із метою забезпечення справедливого й неупередженого розподілу використання бюджетних коштів, створення стимулів розширення й мобілізації належних бюджету доходів.

Можна виділити такі способи вдосконалення бюджетної системи України:

- подальше посилення фінансової основи бюджетів місцевого самоврядування шляхом об'єднання територіальних громад сіл, селищ і міст із метою створення повнофункціональних об'єднань громад із закріпленням за ними достатнього фінансового ресурсу для надання ними якісних суспільних послуг відповідно до державних соціальних стандартів [3, С.3];
- завершення податкової реформи, що має забезпечити формування прогнозованої, раціональної податкової політики, сприяти економічному